

Medierådets historik

Medierådet (Rådet mot skadliga våldsskildringar) var en kommitté inom Regeringskansliet mellan 1990 och 2010.

Rådet skiljde sig från de flesta andra kommittéer genom

att inte ha ett betänkande som slutmål eller någon tidsgräns för sitt uppdrag. Syftet med arbetet var att minska riskerna för skadlig mediepåverkan när det gäller barn och unga. Uppdraget gällde alla rörliga bildmedier, film, tv, datorspel och internet. Under kommitténs verksamhetsperiod har flera tilläggsdirektiv styrt verksamhetens inriktning på olika sätt.

Medierådet

1990

I stället för censur

Debatten om videovåldet handlade i stor utsträckning om det s.k. extremvåldet. Här växte en stark opinion fram. Föräldrar slöt sig samman lokalt i aktionsgrupper, namninsamlingar genomfördes, föreningar och organisationer förde upp videovåldet på sina dagordningar och i många kommuner tillsattes mediegrupper.

Rådet mot skadliga våldsskildringar skapades bl.a. för att gå den nämnda opinionen till mötes. Regeringen och riksdagen valde att inte införa en obligatorisk förhandsgranskning av videogram. Huvudskälet var att åtgärden inte bedömdes som effektiv, eftersom de flesta extremvåldsfilmer fanns på den svarta marknaden. Rådet mot skadliga våldsskildringar bedömdes ha större möjligheter att påverka och förändra utbudet. Medlen var opinionsbildning, kunskapsutbyte och information.

Tillsättningen av rådet var en markering från samhället att vissa inslag i hittillsvarande utveckling inte accepterades.

Rådets uppgifter

Nedan följer utdrag från det ursprungliga direktivet (Dir. 1990:40) där uppdraget beskrivs. Observera att texten nämner myndigheter och organisationer som har avvecklats.

- "En grundläggande uppgift för rådet är att vara ett samarbetsorgan för skolöverstyrelsen, socialstyrelsen, statens biografbyrå, brottsförebyggande rådet, statens ungdomsråd, arkivet för ljud och bild och barnmiljörådet. Syftet är att ge ett brett stöd, en uppmuntran och en konkret hjälp till de organisationer och grupper ute i landet som på olika sätt arbetar med videovåldsfrågorna. Tyngdpunkten i rådets samordnade uppgifter skall ligga på information och utbildning. Rådet skall i sitt arbete prioritera frågan om vilka konkreta åtgärder som behöver vidtas inom utbildningsväsendet och i lärarutbildningen för att det förebyggande arbetet skall kunna förbättras. Många av de lärare som i dag undervisar i dessa frågor behöver ökad kunskap och stöd genom fortbildning och andra insatser. Rådet skall utarbeta förslag till hur mediekunskap skall kunna fogas in i skolans arbete på olika nivåer.
- En av rådets viktigaste uppgifter är att följa marknadsutvecklingen och den tekniska utvecklingen. Rådet skall – framför allt i samråd med arkivet för ljud och bild – göra studier i videogrammens utveckling och tendenser och också följa den snabba utvecklingen beträffande data- och TV-spelen.
- Rådet skall också kontinuerligt följa de erfarenheter som massmedie-och påverkansforskare gör på området. Det är en fördel om rådet därvid kan sprida

populärvetenskaplig information som kan användas av folkrörelser och olika lokala grupper ute i landet.

- Rådet bör fortlöpande ge utbildningsdepartementet information om sitt arbete och om de effekter som uppnås till följd av regeringens åtgärdsprogram. I synnerhet bör rådet följa erfarenheterna av de nya reglerna för vuxenmedverkan och i det sammanhanget överväga om det är lämpligt att förändra de nu gällande åldersgränserna eller att införa nya, t.ex. en 18-årsgräns.
- Den självsanering som inletts inom videobranschen bör uppmuntras. Rådet bör etablera en nära kontakt med branschen och kontinuerligt diskutera fortsatta åtgärder för självsanering. I första hand är det med videodistributörerna rådet skall föra dessa samtal.
- Rådet kan ta initiativ till projekt inom forskning, utbildningsväsende och föreningsliv. Det kan t.ex. gälla studier av skilda samhällsgruppers videokonsumtion, lokala projekt med ambition att kartlägga utbudet, arbete med medieprogram eller kvalitetsinbrytningar på videomarknaden. Rådets uppgift skall vara att föreslå de projekt som här kan vara lämpliga.
- De krav som behöver ställas på uppgifter från distributörerna i samband med att videogram registreras måste övervägas. Den övergripande målsättningen skall vara att uppgifterna i registret skall kunna fungera som en sorts varudeklaration för videogram. Biografbyråns tillsynsorganisation och de som vill följa utbudet på marknaden skall med hjälp av den kunna få ett begrepp om utvecklingen. Rådet har en uppgift att medverka i detta arbete.
- Rådet bör slutligen även ha en uppgift att bekämpa otillåtna våldsskildringar. Den uppgiften vilar främst på polisen och den nya tillsynsorganisation som skall knytas till statens biografbyrå. Rådet bör dock ha ett nära samarbete med dessa myndigheter och även med de lokala grupper i landet som engagerat sig i frågan. Rådets bidrag i detta arbete kan bli att ge del av sina erfarenheter av hur videoutbudet utvecklas.”

Kommittén använde arbetsnamnet Våldsskildringsrådet för sin verksamhet fram till 2004.

1998

1998 fick rådet ett tilläggsdirektiv som förstärkte uppdraget att stödja branschernas självreglering. Uppdraget hade sin grund i EU-rekommendationen om skydd av barn och mänsklig värdighet (98/560/EG).

2003

Efter ett tilläggsdirektiv 2003 skulle rådet vara regeringens expertorgan när det gäller medieutvecklingen och dess konsekvenser för barn och unga under 18 år. Tidigare fanns inte någon sådan avgränsning för rådets verksamhetsområde. Arbetet skulle främst bedrivas genom förebyggande informationsarbete, genom att inhämta och sprida kunskap och råd. Det skulle vara utåtriktat och resultatinkänt och barn och unga skulle involveras i verksamheten. Rådet skulle ägna våldsskildringar och pornografi särskild uppmärksamhet och ha ett tydligt genusperspektiv på sitt arbete. Tilläggsdirektivet innebar också en skarpare formulering när det gäller att driva på branschernas självreglering. Rådet skulle även delta i internationellt samarbete på området. Med detta direktiv upphörde också uppgiften att fungera som ett samarbetsorgan för olika myndigheter.

I samband med det nya vidgade uppdraget ändrades rådets arbetsnamn från Vårdsskildringsrådet till Medierådet (2004), bl.a. för att signalera att uppdraget inte längre endast omfattade våldsskildringar.

EU-projekt

Mellan 2002 och 2010 drev Medierådet ett projekt med stöd av EU-kommissionens handlingsprogram – Safer Internet Programme – som syftar till att skapa en säkrare användning av internet och andra nya medier bland barn och unga. Från 2005 var Medierådet svenskt "Safer Internet Center" i det europeiska nätverket Insafe. Insafe består av 27 nationella center av detta slag.

2009

Efter ett tilläggsdirektiv 2009 skulle rådet initiera aktiviteter som syftade till att öka förståelsen för barns och ungas kreativitet och aktiviteter på internet.

Statens medieråd bildas

Riksdagen beslutade 2010 att avveckla kommittén och verksamheten överfördes till den nybildade myndigheten Statens medieråd.